

Natuurpakket Westerschelde (NPW)

Natuurpakket Westerschelde (NPW)

Algemeen

Project:	Programma Natuurpakket Westerschelde
Document:	Voortgangsrapportage
Periode:	februari, maart en april 2023
Status:	Definitief
Datum:	9-5-2023
Bestuurlijk opdrachtgever:	mevr. drs. A. Pijpelink

Korte omschrijving

Het programma tot het realiseren van minimaal 600 ha estuariene natuur volgens het Convenant Rijk-Provincie (2005) over de uitvoering van de ontwikkelingsschets 2010.

Het Programma Natuurpakket Westerschelde omvat de volgende projecten:

- a) Hertogin Hedwigepolder (350 ha)
- b) Uitbreiding Zwin (22 ha)
- c) Middengebied Waterdunen (121 ha) en Perkpolder (35 ha)
- d) Buitendijks (5 deelprojecten 130 ha)
- e) Landbouw-flankerend beleid (subsidie € 8,4 miljoen en grondruilbank € 4,6 miljoen)
- f) Overige afspraken (Grenspark Groot Saeftinghe, impuls Hulst, Landschapspark Zwinstreek, impuls Sluis, Sloe-/Tractaatweg, monitoring).

Achtergrond

Voortgang algemeen

Het totaal aantal gerealiseerde hectares bedraagt 291 hectare. De overige 367 hectares zijn in uitvoering. Er wordt toegewerkt naar in totaal 658 hectare, waarmee een marge wordt gehanteerd om de afgesproken aantal hectares met zekerheid te behalen en de afspraken met het Rijk hierover na te komen.

Bij Extra Toelichting wordt op hoofdlijnen ingegaan op de afzonderlijke projecten.

Relevante besluiten

GS 7 oktober 2005 Voorstel GS invulling Schelde Estuarium.
 Ingekomen brieven van ministerie EZ/LNV van 26 januari 2013 en 14 november 2016
 inzake wijziging convenant.
 Ingekomen brief van ministerie LNV van 11 januari 2018 inzake goedkeuring van het
 voorstel tot herijking.

PS Besluit 7 oktober 2005 Voorstel PS invulling Schelde Estuarium
 Besluit 30 januari 2006 Convenant Rijk en Provincie Natuurpakket Westerschelde

---

Voortgang per projectfase

Projectfase	% gereed	Begin	Eind
Initiatiefase	100	17-12-2004	30-01-2006
Definitiefase	100	31-01-2006	26-06-2013
Ontwerpfase	100	01-01-2008	31-10-2018
Vorbereidingsfase	100	01-01-2013	31-12-2022
Realisatiefase	44	01-01-2013	31-12-2024
Nazorgfase	44	14-10-2015	31-12-2025

Geld (huidige status)

Geld (vorige status)

Geld

Voor de uitvoering van NPW is stand van zaken Meerjarenkostenraming (MJKR) 2022, door het Rijk voor realisatie van NPW € 163,6 miljoen budget beschikbaar gesteld.

Per 31 december 2022 is op basis van de jaarcijfers 2022 van het budget € 125,3 miljoen uitgegeven.

Er resteert nog een budget van € 38,3 miljoen voor de resterende programmaperiode 2023-2025.

De verwachting is dat het budget voldoende is voor de realisatie van het programma en de monitoring, inclusief de nu toegekende projecten binnen het Grenspark Groot Saefthinghe, landbouwflankerend beleid, het Landschapspark Zwinstreek en de overige nevenopgaven.

De Hoge Raad heeft in principaal cassatieberoep schadeloosstellingsprocedure Hedwige-Prosperproject op 16 december 2022 geoordeeld dat de berekening schadeloosstelling na onteigening Hedwigepolder gedeeltelijk opnieuw moet. Gezien de uitspraak van de Hoge Raad kan dit alleen nog leiden tot een lagere schadeloosstelling. Momenteel wordt onderzocht of er geschikt kan worden, zodat het juridische proces kan worden beëindigd. Bij afwijkende vaststelling zal dit verrekend worden bij de eindafrekening met Vlaanderen en heeft dit geen financieel effect voor het budget NPW.

Organisatie (huidige status)

Organisatie (vorige status)

Organisatie

Het NPW is een programma dat de Provincie uitvoert voor het Rijk op basis van een convenant met het Rijk. Binnen de Provincie Zeeland is een programmastructuur geformeerd van voldoende omvang en kwaliteit voor de uitvoering van de NPW-projecten. De feitelijke uitvoering van de resterende NPW-projecten wordt in belangrijke mate met en door externe partners gedaan: het Hedwige-Prosperproject door de Vlaamse Waterweg NV. Fase 2 en 3 van het Zimmermanproject zullen door het team van NPW zelf begeleid worden. Ook het project Waterdunen voert de Provincie zelf uit. Voor het samenwerkingsverband Grenspark Groot Saefthinghe (GGS) is een grensoverschrijdende samenwerking getekend met 11 partners. Samen met de bewoners en ondernemers wordt er gewerkt aan een ontwikkelingsprogramma om diverse opgaven een plek te geven zoals volhoudbare landbouw, natuur en recreatie. Er wordt o.a. aangesloten bij de invulling van het NPLG (Nationaal Programma Landelijk Gebied).

De Provincie West-Vlaanderen bereidt een voorstel voor, voor het indienen van de Zwinstreek als (grensoverschrijdend) Landschapspark bij de Vlaamse overheid. In mei 2023 zal besluitvorming door GS plaatsvinden over deelname van de Provincie Zeeland in dit initiatief. Voor eventuele deelname is binnen de MJKR NPW een reservering aangebracht.

Risico (huidige status)

Risico (vorige status)

Risico

Overeenkomstig de afspraken rond grote projecten worden ieder kwartaal de risicodossiers geactualiseerd op project- en programmaniveau.

Zimmermanproject

In het Zimmermanproject heeft de rechtbank omtrent de gedoogplicht uitspraak gedaan waarbij de gedoogplicht is bevestigd. Er is hoger beroep ingesteld bij de Raad van State en het verweerschrift is ingediend. Er is nog steeds geen datum voor de zitting bepaald.

Parallel hieraan is herhaaldelijk gestreefd naar minnelijke schikking met de eigenaar van een deel van de gronden die benodigd zijn voor het Zimmermanproject. Dit heeft nog niet tot overeenstemming geleid.

Ontsluitingsroutes panoramaheuvel

Voor de ontsluitingsroutes naar en van de panoramaheuvel is tot nu toe uitgegaan van een noordelijke toegangsroute (brug, circa 400 meter) en een zuidelijke toegangsroute (vlonderpad, 600 meter). De noordelijke route is noodzakelijk (dit is de route voor bevoorrading, calamiteiten, onderhoud en beheer en recreatief gebruik). Ten aanzien van de zuidelijke route geldt, dat deze alleen gerealiseerd zal worden indien het budget dit toelaat. Voor de bouw van de panorama- / radartoren, de aan- en afvoerroutes en de parking is binnen NPW een apart risicodossier aangelegd.

Binnen de MJKR is voldoende financiële ruimte gereserveerd voor het opvangen van de in de risicodossiers genoemde risico's.

Kwaliteit (huidige status)

Kwaliteit (vorige status)

Kwaliteit

Het beoogde effect van het programma NPW is het ontstaan van minimaal 600 hectare estuariene natuur. Na de inrichting van de geplande hectares in de NPW projecten zal de natuur zich gedurende een langere periode ontwikkelen tot de gewenste kwaliteit. De verschillende vormen van inrichting zoals nieuwe buitendijkse en binnendijkse natuur en kwaliteitsverbetering van bestaande natuur leveren een andere natuurkwaliteit op. Zo levert één hectare nieuwe buitendijkse natuur een andere natuurwaarde op dan één hectare binnendijkse natuur. Daarom zijn alle hectares in het programma herijkt op basis van de verwachte natuurwaarde. Met de realisatie van het actuele programma NPW worden 658 hectare herijkte of gewogen estuariene natuur ingericht. Op dit moment is 291 hectare estuariene natuur gerealiseerd en is 367 hectare in uitvoering. Hiermee wordt een garantiebuffer

gecreëerd om bij een tegenvallende natuurontwikkeling toch het afgesproken doel van minimaal 600 hectare te realiseren.

Naast de realisatie van estuariene natuur worden binnen NPW met de streek projecten voor het Grenspark Groot Saefthinghe opgepakt. Voor de kandidatuur Landschapspark Zwinstreek vindt ondersteuning plaats vanuit NPW. Met de grensregio's en partners wordt met een geïntegreerde aanpak grensoverschrijdend gewerkt aan maatschappelijke, economische, recreatieve, agrarische en ecologische opgaven.

Daarnaast wordt in de vorm van Landbouw flankerend beleid samen met de ZLTO een bijdrage geleverd aan brede ontwikkeling van landbouw in Zeeland.

Informatie (huidige status)

Informatie (vorige status)

Informatie

Binnen het programma is de informatiestroom zowel ambtelijk als bestuurlijk geborgd door diverse overlegstructuren, zowel intern bij de Provincie als extern met het Ministerie van LNV. Via meerjarenkostenraming, jaarlijkse monitoring en rapportages wordt aan het ministerie van LNV ook verantwoording afgelegd.

Naast een mappenstructuur om de informatie goed terug te kunnen vinden, worden daarnaast de stukken die daarvoor in aanmerking komen in het Zaaksysteem opgeslagen.

Tijd (huidige status)

Tijd (vorige status)

Tijd

De Provincie Zeeland heeft in 2006 de uitvoeringstaak voor het Natuurpakket Westerschelde (NPW) in opdracht van het ministerie van LNV op zich genomen. De looptijd van het programma is vastgesteld tot en met 2022 met een afspraak over de resterende programmaperiode (2023-2025). Binnen die periode zullen de projecten worden uitgevoerd. In beeld wordt gebracht welke activiteiten, zoals bijvoorbeeld de monitoring, na 2025 nog dienen plaats te vinden zodat hierover afstemming met het ministerie van LNV kan plaatsvinden.

Op 28 juni 2022 heeft de Provincie Zeeland de MJKR 2022, het jaarverslag 2021 naar het ministerie van LNV gestuurd. Op 21 juli 2022 heeft de minister van LNV schriftelijk ingestemd met de MJKR 2022 en het Jaarverslag 2021.

Legenda beheersaspecten

		Geen indicatie
G	Groen	Volgens planning
O	Oranje	Dreigt te overschrijden
R	Rood	Planning overschreden

Extra toelichting

Momenteel is 291 hectare nieuwe estuariene natuur opgeleverd. 367 hectares zijn in uitvoering.

Hieronder wordt op hoofdlijnen ingegaan op de afzonderlijke projecten.

1. Hedwigeproject

De primaire kering is vrijwel afgerond en de onderhoudswegen zijn aangelegd. Na de goedkeuring van de nieuwe primaire kering is gestart met het afgraven van de Scheldedijk en de Sieperdadijk. De vrijkomende grond wordt verwerkt in de heuvel. Tevens is de leidingendam verder afgewerkt.

Inmiddels functioneert het gebied en stroomt Scheldewater via de Vlaamse en Nederlandse geulen binnen. Op 15 maart jl. is het werk met de diverse betrokken partijen en beheerders opgenomen en zijn er diverse aandachtspunten aan de aannemer meegegeven om te herstellen of te verbeteren. Begin mei 2023 wordt het werk door de aannemer voorlopig opgeleverd aan de Vlaamse Waterweg. Provincie Zeeland dient het proces-verbaal in te zien en voor akkoord te ondertekenen. Leidend daarbij is de vaststelling of het werk heeft geleid tot realisatie van het bestek, er geldt een termijn van 14 dagen. Het is dan ook van belang dat de restpunten van de betrokken partijen (HZL, RWS, Waterschap en gemeente Hulst) zijn verwerkt.

Na de voorlopige oplevering geldt er een garantietermijn van twee jaar voor de aannemer, waarna de definitieve oplevering plaatsvindt. De aannemers voert geen inspecties uit gedurende de garantietermijn, maar is op afroep beschikbaar.

Voor de Panoramaheuvel (inclusief uitkijk- en radartoren met toegangsroutes en parkeren) is de omgevingsvergunning afwijking inpassingsplan definitief. Het definitief ontwerp voor de uitkijk- en radartoren is verder verfijnd en afgerond. De omgevingsvergunning bouwen voor de geïntegreerde uitkijk- en radartoren is op 15 februari 2023 verleend. Daarnaast zal een watervergunning en omgevingsvergunning bouwen worden aangevraagd. De volgende stap is het ondertekenen van een samenwerkingsovereenkomst met RWS, gevolgd door de marktbenadering. Planning is dat na de zomer de realisatie kan starten.

Met Stichting Het Zeeuwse Landschap (HZL) zijn de afspraken over het beheer van de Hedwigepolder al ver vormgegeven, in samenwerking met RWS, LNV en de Provincie. In een overeenkomst worden de gemaakte afspraken vastgelegd. Vervolgens kan het toekomstig beheer definitief worden overgedragen aan HZL. Planning is om voor de zomer een overeenkomst klaar te hebben. Daarnaast

dienen in de komende maanden afspraken over toekomstig eigendom te worden gemaakt. De realisatie van het veldstation is afgerond. De planning is om in 2023 het veldstation met een gebruikersovereenkomst over te dragen aan HZL.

Met het waterschap Scheldestromen vindt overleg plaats over de overdracht van de primaire waterkering. De planning is dat deze dit jaar aan het waterschap zal worden overgedragen.

2. Uitbreiding Zwin

Met het Waterschap zijn afspraken ten aanzien van het beheer van de dijk vastgelegd en zal de monitoring worden opgevolgd.

Er is onderzoek gedaan naar de erosie van de dijk. Hieruit blijkt dat extra maatregelen nodig zijn zoals steenbestorting. Hierover is, na bestuurlijk overleg, overeenstemming met het Waterschap bereikt. Het Waterschap neemt de uitvoeringskosten voor haar rekening. De uitvoering zou in 2023 starten, maar is door het Waterschap verschoven naar 2024.

Bij de monitoring van de grondwaterpeilen en het zoutgehalte is gebleken dat er een opwaartse verschuiving van de overgang van zoet naar zout grondwater plaats vindt. Dit kan verzilting in de hand werken en daarom is een analyse gemaakt van de huidige situatie en zijn beheersmaatregelen uitgewerkt. Met één van de direct omwonenden is hierover contact geweest en zijn afspraken gemaakt. De andere direct betrokkenen worden eveneens benaderd. De aanpak wordt nu verder uitgewerkt, waarbij rekening wordt gehouden dat de daadwerkelijke uitvoering pas in 2024 kan starten. Voor deze maatregelen is budget beschikbaar binnen de huidige MJKR.

3. Middengebied.

In het project Waterdunen zijn eind december 2022 de natuurgronden overgedragen aan Stichting Het Zeeuwse Landschap. Waterschap Scheldestromen heeft eind 2022 opdracht aan de aannemer(s) verleend om in 2023 te starten met de voorbereiding en uitvoering van de optimalisatie van de getijdenduiker. De werkzaamheden zullen in overleg met Stichting het Zeeuwse Landschap en provincie Zeeland zo georganiseerd worden dat het natuurgebied en haar bezoekers hier zo min mogelijk nadelige gevolgen van ondervinden.

In het Zimmermanproject is de eerste fase van de eerste strekdam gereed. Voor de aanleg van de twee overige strekdammen op het particuliere eigendom heeft de rechtbank Noord-Holland een uitspraak gedaan over de gedoogprocedure. Het ingediende beroep is gegrond verklaard maar de rechtsgevolgen zijn in stand gelaten waardoor de gedoogplicht van kracht blijft. Vervolgens is begin januari 2022 hoger beroep ingediend. Parallel hieraan blijft het streven erop gericht om tot minnelijke overeenstemming te komen met de eigenaar van een deel van de gronden die benodigd zijn voor het Zimmermanproject. Inmiddels heeft de Provincie Zeeland onder voorbehoud van het verloop van de gedoogprocedure zelf aanvullend opdracht verleend voor de laatste twee strekdammen. Daarnaast is opdracht gegeven voor fase 2 en 3 van de reeds gedeeltelijk in 2021 aangelegde dam op eigendom van de staat bij Zimmerman en het beheer en onderhoud voor 5 jaar van alle in het kader van NPW aangelegde strekdammen en de palenrij bij Ossensisse.

Bij de in 2021 aangelegde palenrij op de Plaat van Ossensisse treedt plaatselijk meer erosie (ontgronding) op dan verwacht. In overleg met de beheerder is, begin 2023, succesvol een maatregel uitgevoerd waardoor de palenrij tegen meer ontgronding beschermd is en de stabiliteit gegarandeerd blijft.

4. Nevenopgaven

Het NPW heeft enkele belangrijke maatschappelijke effecten in de vorm van regionale impuls voor de gemeenten Hulst en Sluis, de ontwikkeling van het Grenspark Groot Saeftinghe, het grensoverschrijdende Landschapspark Zwinsteek en de inzet van Landbouw Flankerend Beleid waarbij de inzet gericht is op volhoudbare landbouw.

4.1. Grenspark Groot Saeftinghe

Na intensieve participatie met de bewoners langs de Scheldekust zijn de ideeën en wensen uitgewerkt in definitieve plannen voor de plaatsen Walsoorden, Zeedorp en Emmadorp. Daarnaast zijn de hiervoor benodigde planologische procedure doorlopen en kan de uitvoering, voor het project Versterk de Scheldekust, dus starten rond half 2023. Ook Baalhoek en Kreverhille, waar geen ruimtelijke procedure voor nodig is, worden in 2023 gerealiseerd. In maart is voor Baalhoek POP / Leader toegekend. Het plan voor Paal wordt momenteel verder uitgewerkt met het doel om in 2024

uitgevoerd te worden. Parallel is, een project Bewoners & Natuur gestart met IVN om de inwoners en bezoekers van het Grenspark voor te lichten over de natuur in hun omgeving en vice versa: de natuurorganisaties over de leefbaarheid langs de oevers van de Schelde.

Met de regiodeal Zeeuwen Zelf aan Zet wordt met diverse partners en boeren uit de regio gewerkt aan de invulling gegeven aan volhoudbare en natuurinclusieve landbouw in het Grenspark. Poldernatuur Zeeland en ANV Groene Oogst werken hieraan in twee deelgebieden: Emmapolder en Terhole. Voor Emmapolder is er een gebiedsatelier georganiseerd met alle betrokken partijen en streekhouders.

Een aantal ondernemers heeft eind vorig jaar coöperatie Grenspark Groot Saefthinghe opgericht en op poten gezet om aan de slag te gaan met o.a. het streekmerk en het verkorten van de keten. De uitvoering van de bouw en inzet van de mobiele streekwinkel/container (POP / Leader) is in voorbereiding.

Voor uitvoeringsproject is een subsidieaanvraag ingediend voor het programma Interreg Vlaanderen-Nederland VI. Het betreft een totale subsidie vanuit Europa voor de partners van € 5,1 miljoen. Voor de Provincie is met name deelname goed voor de bouw van de uitkijktoren op de panoramaheuvel en de bijbehorende aan- en afvoerroutes, in combinatie met de verbinding met onthaalpoorten Prosperdorp, en Emmadorp / Paal. Bij de toekenning van de subsidie is gevraagd nog op onderdelen tot aanpassing van de aanvraag te komen, voordat de definitieve goedkeuring wordt gegeven.

Voor het project Erfgoed Deal: Groeve Nieuw-Namen is in 2021 een schetsontwerp opgeleverd. Aan de hand van dit ontwerp is samen met de stakeholders de juridische en praktische zaken doorgenomen. De groeve vormt een onderdeel van de Interreg-aanvraag (Be)leefbare Schelde, waarvan de indiening gedaan wordt onder begeleiding van het Geopark.

Grenspark is betrokken bij een aantal lokale gebiedsontwikkelingen. Zoals bijvoorbeeld: De omgeving van de Molenpolder, in combinatie met het gebied ten westen van het nieuwe dorp Waterzande. Het Grensparkteam brengt hier stake- en streekhouders bij elkaar om kansen en mogelijkheden te vinden. In samenwerking met o.a. Hogeschool Zeeland wordt dit gebied als een pilot gezien binnen het project Waterkerende landschappen. Voor een nieuwe invulling van de kerk van Graauw loopt er een verkenning en haalbaarheidsstudie samen het provinciale programma Cultuur.

Vanuit de branding- en marketingstrategie is samen met de partners van het Grenspark een protocol opgesteld. Beschreven staat hoe gezamenlijk wordt omgegaan met de promotie uitdrukkingen van iedere afzonderlijke partners in relatie met de huisstijl van het Grenspark. Er zijn en worden ook al diverse huisstijlelementen uitgerold op diverse locaties binnen het Grenspark, zoals langs de Scheldekust.

4.2. Regionale Impuls gemeente Hulst en gemeente Sluis

voor de regionale impuls kunnen geen projecten meer worden ingediend. Nog in uitvoering in de gemeente Hulst is het project 'Herinrichting van het Havenfort'. De projecten in de gemeente Sluis zijn afgerond.

4.3. Samenwerking in de Zwinstreek

Op 14 september 2021 heeft ons college ingestemd met een intentieverklaring aan de Provincie West-Vlaanderen om te komen tot een Landschapspark Zwinstreek.

In januari 2022 is bekend geworden dat de Zwinstreek één van de zeven door de Vlaamse overheid genomineerde gebieden is die meedingt tot erkenning van een Landschapspark. De Provincie West-Vlaanderen bereidt samen met diverse partijen het dossier voor indiening bij de Vlaamse overheid voor. In mei 2023 zal besluitvorming op basis van dit dossier door GS plaats vinden over deelname van de Provincie Zeeland in het Landschapspark Zwinstreek. Voor eventuele deelname is binnen de MJKR NPW een reservering aangebracht.

4.4. Landbouwflankerend beleid

Een van de nevenopgaven binnen NPW is het Landbouwflankerend Beleid. Hiervoor is een bedrag geraamd van € 13 miljoen. Hiervan is € 8,4 miljoen gereserveerd voor subsidiebijdragen en € 4,6 miljoen voor de Grondbank Zeeland in combinatie met kavelruil.

Via de Grondbank Zeeland wordt ruilgrond ingezet in combinatie met het instrument kavelruil om een bijdrage te leveren in het verbeteren van de agrarische structuur. Dit vindt plaats in heel Zeeland, maar de focus ligt vooral in Oost Zeeuws-Vlaanderen. Er is op 1 april 2023 één kavelruil gepasseerd met in totaal 58 hectare structuurverbetering en acht deelnemende partijen. Er wordt, naast diverse

kleinere ruilen gewerkt aan een grote kavelruil in de Kruispolder. Naar verwachting zal deze grote ruil in 2023 passeren. De beschikbare voorraad ruilgrond (302 hectare per 1 april 2023) ligt grotendeels in Oost Zeeuws-Vlaanderen.

Via een briefwisseling met LNV is vastgelegd, dat de provincie de eind 2025 resterende grondportefeuille NPW zal overnemen. Dit is in overeenstemming met het vorig jaar vastgestelde grondbeleid.

5. Monitoring

Nu een aantal projecten is afgerond en een aantal projecten in 2022 zal worden uitgevoerd zal de monitoring een belangrijke plaats gaan innemen. Immers, het is van belang om op te volgen, hoe de natuur zich binnen de projecten gaat ontwikkelen. De projecten Perkpolder, Baalhoek en Knuitershoek, Bath, Ossensisse en Zimmerman worden allen opgevolgd door het Centre of Expertise Delta Technology. De voorlopige resultaten wijzen uit dat de verwachte sedimentatie plaatsvindt.

Begin maart 2023 heeft er met de Stuurgroep, Begeleidingscommissie en onderzoekers van de projecten Baalhoek en Knuitershoek een evaluatie plaatsgevonden van de eerste vijf jaar monitoring. Hierbij zijn de monitoringsresultaten van deze fase gepresenteerd. Conclusie is dat de monitoring conform vergunningsvoorschrift met een periode van vijf jaar wordt verlengd.

Nederland heeft op 8 april 2014 aan de Europese Commissie toegezegd een onafhankelijke commissie voor de monitoring op het gebied van ecologie, morfologie en waterbeheer van de 600 ha natuurherstel Westerschelde in te stellen. In september 2022 heeft LNV aangegeven dat nu concreet gezocht wordt naar de beste mogelijkheid om deze commissie vorm te geven.

Voor het Hedwigeproject is een monitoringsplan opgesteld in het kader van de vergunning Natuurbeschermingswet 1998. Dit is inmiddels goedgekeurd door het Ministerie van LNV. Met de betrokkenpartijen wordt de uitvoering van het monitoringsplan nu voorbereid. Het door het NIOZ en de Universiteit van Antwerpen opgestelde vegetatiemodel wordt bij de monitoring ingezet en verder gevuld en met monitoringsgegevens.

Door Arcadis wordt jaarlijks een rapportage opgesteld waarin een evaluatie van de NPW projecten is opgenomen op basis van de monitoringsrapportages per project. Nu de projecten deels nog in voorbereiding en uitvoering zijn, kan er nog geen totaalbeeld gegeven worden. Voor zover er al wel iets gezegd kan worden over de bijdrage van de projecten aan de staat van instandhouding van de Westerschelde, worden de effecten in de rapportage over het jaar 2021, positief gewaardeerd.